DHR
DELAKTIGHET
HANDLINGSKRAFT
RÖRELSEFRIHET

Farsta 12 oktober 2026

Mottagare
Boverket

Diarienummer: LI2026/ 01158

Vår referens: Lars-Göran Wadén

Remissyttrande avseende remiss LI2026/ 01158 Boverkets förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras.

DHR (Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet) är en idéburen demokratisk organisation för och av personer med nedsatt rörelseförmåga. Genom att skapa opinion och påverka de politiska besluten arbetar vi för ett öppet Sverige, där personer med nedsatt rörelseförmåga inte blir utestängda. En av utgångspunkterna i vårt arbete är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det är utifrån detta perspektiv vi framför våra synpunkter.

DHR ser med oro på utvecklingen av olika kategoriboenden som får diverse undantag mot ordinarie regelverk. Vid nybyggnation borde det alltid vara självklart att bostaden är universellt utformad så den är tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Alla undantag för olika kategorier urholkar funktionsrättspolitiska mål om ett samhälle tillgängligt för alla och får utvecklingen att gå baklänges in i framtiden. Det bidrar till att Sverige får allt svårare att leva upp till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som fastslår att personer med funktionsnedsättning ska kunna bo vart de vill.

Byggherrars makt ökar samtidigt som kommunernas byggnadsnämnders självbestämmande minskar. När bygglovbefrielse införs för vissa enbostadshus med bestämda kriterier går man miste om möjligheten till samråd mellan kommuner och funktionsrättsorganisationer innan nya byggprojekt startar. Det så kallade typgodkännandesystemet gör också att prövningen av utformningskraven avseende

lämplighet och tillgänglighet flyttas till att bedömas inför ett startbesked i stället för att hanteras i bygglovsprocessen. Två försämringar ur ett funktionsrättsperspektiv.

Krav på tillgänglighet och användbarhet kvarstår oförändrade, men senare kontroller ökar risken för fel. Och när bostäder inte byggts tillgängliga från början vet vi redan vad det leder till. Kommunernas kostnader för bostadsanpassningar ökar och äldre tvingas flytta hemifrån många år för tidigt. I Boverkets rapport konstaterar myndigheten ytterligare risker för både enskilda och samhället. Man skriver att "exempelvis kan brister i efterlevnad av en detaljplan eller i förhållande till skyddade intressen upptäckas först i efterhand, vilket i vissa fall kan leda till krav på rättelse eller rivning av byggnaden."

DHR har tyvärr allt för stor erfarenhet av nybyggnationer där otillgänglighet för personer med funktionsnedsättning redan idag upptäcks först i efterhand. När bostäder inte byggs rätt från början uppstår dyra ombyggnationer och i vissa fall kan felaktigheter till och med kvarstå då kommuners tillsyn brister. När Boverket gör sin konsekvensanalys så håller myndigheten med och skriver att när tillgänglighet och användbarhet granskas senare "ökar risken att brister upptäcks sent och blir svåra eller kostsamma att åtgärda både i bostaden och på tomten".

Beslut om detta yttrande har tagits av förbundsordförande Åsa Strahlemo. Yttrandet har beretts av ombudsman Lars-Göran Wadén.

DHR – Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet

Åsa Strahlemo
Förbundsordförande